

Noile Reguli de arbitraj ICC 2021 – 10 Amendamente de referință 14.10.2020 | Raluca PETRESCU, Alexandru STAN

juridice.ro/699535/noile-reguli-de-arbitraj-icc-2021-10-amendamente-de-referinta.html

Anul 2020 marchează o perioadă de tranziție pentru mediul de afaceri, generată de nevoia de adaptare la noile realități sanitare, sociale și economice. Lumea arbitrajului nu face excepție, iar principalele instituții arbitrale din Europa au reacționat prin noi reglementări menite să sporească flexibilitatea, eficiența și transparența procedurilor arbitrale. Printre aceste reglementări se numără noile Reguli de arbitraj LCIA[1] în vigoare din 1 octombrie 2020, descrise ca un set de reguli „progresive” din perspectiva utilizării tehnologiei în desfășurarea procedurii,[2] Protocolul VIAC[3] pentru organizarea audierilor arbitrale la distanță și Ghidul SCC pentru utilizarea platformei online a SCC[4] revizuit la data de 25 mai 2020.

Raluca Petrescu

Alexandru Stan

În acest climat, în data de 8 octombrie 2020, Consiliul Executiv al Curții Internaționale de Arbitraj a Camerei Internaționale de Comerț („**Curtea ICC**”) a adoptat într-o sesiune virtuală textul Regulilor de arbitraj ICC 2021 („**Regulile ICC 2021**”). Noile Reguli vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2021, fiind aplicabile cauzelor înregistrate începând cu acea dată. Cauzele inițiate în perioada 1 martie 2017 – 31 decembrie 2020 sunt guvernate de Regulile de arbitraj ICC 2017 actualmente în vigoare („**Regulile ICC 2017**”).

Potrivit declarațiilor Președintelui Curții ICC, Dl. Alexis Mourre, Regulile ICC 2021 au obiectivul de a spori atractivitatea arbitrajului ICC, atât pentru procedurile arbitrale complexe, cât și pentru cele de valoare redusă, prin creșterea eficienței, flexibilității și transparenței procedurilor.[5]

În cele ce urmează, vom prezenta 10 dintre cele mai importante amendamente pentru arbitrajul comercial[6] introduse prin Regulile ICC 2021, comparativ cu Regulile ICC 2017, în ordinea în care acestea sunt prevăzute de Reguli.

1. Modificări privind forma depunerii actelor procesuale și calculul unor termene

Prin modificarea Art. 3 alin. (1), Regulile ICC 2021 renunță la formalitatea depunerii actelor procesuale pe suport de hârtie într-un anumit număr de exemplare (cu excepția Cererii de Arbitrare și a Răspunsului). Amendamentul păstrează esența prevederii, respectiv ca actele să fie comunicate către fiecare parte, fiecărui membru al tribunalului arbitral și Secretariatului ICC.

Textul Art. 5 alin. (1) și (6) al Regulilor ICC 2021 clarifică faptul că termenul de 30 de zile depunere a Răspunsului la Cererea de Arbitrare, respectiv la Cererea Reconvențională, curge de la „*data următoare datei primirii*” Cererii de Arbitrare, respectiv a Cererii Reconvenționale, comunicate de către Secretariatul ICC.

2. Intervenția terților (*Joinder of additional parties*)

Articolul 7 din Regulile ICC 2017 este suplimentat cu un nou alineat (5) care prevede o nouă situație în care terții pot interveni într-o procedură arbitrală ulterior constituirii tribunalului arbitral.

În prezent, procedura intervenției terților prevede că cererile de intervenție se depun la Secretariatul Curții ICC care va decide dacă procedura arbitrală poate continua în privința intervenienților. Ca regulă, introducerea terților intervenienți în procedura arbitrală nu este posibilă după confirmarea sau numirea oricărui arbitru, fiind permisă cu titlu de excepție dacă toate părțile sunt de acord, inclusiv terțul intervenient.

Prin Regulile ICC 2021 se clarifică faptul că în situația în care cererea de intervenție este formulată după confirmarea sau numirea oricărui arbitru, decizia cu privire la admisibilitatea cererii aparține tribunalului arbitral. Mai mult, tribunalul arbitral poate admite cererea de intervenție fără să fie necesar acordul tuturor părților, însă doar dacă terțul intervenient acceptă autoritatea tribunalului arbitral astfel constituit și aderă la Termenii de Referință încheiați. În evaluarea admisibilității cererii de intervenție, tribunalul arbitral va ține cont de competența sa *prima facie* de a soluționa disputa cu privire la terțul intervenient, de momentul la care cererea a fost formulată, de posibilele conflicte de interese și de impactul intervenției asupra procedurii arbitrale.

Regulile ICC 2021 clarifică deopotrivă faptul că un tribunal arbitral care admite o cerere de intervenție nu se pronunță asupra competenței sale de a soluționa disputa cu privire la terțul intervenient.

3. Conexarea procedurilor arbitrale (*Consolidation of arbitrations*)

Regulile ICC 2021 își propun să faciliteze conexarea procedurilor arbitrale și să lărgască sfera cazurilor în care multiple dosare ICC pot fi conexe.

Pe de o parte, prin modificarea literei b) a Art. 10, Regulile ICC 2021 facilitează conexarea procedurilor formulate în temeiul acelorași convenții arbitrale, eliminând cerințele aplicabile în prezent ca arbitrajele supuse conexării să se desfășoare între aceleași părți și să vizeze litigii care decurg din același raport juridic și ca respectivele convenții să fie constatate de Curtea ICC ca fiind compatibile.

Pe de altă parte, prin modificarea literei c) a Art. 10, Regulile ICC 2021 reglementează posibilitatea conexării procedurilor arbitrale și în cazul când cererile au fost formulate în temeiul unei sau unor convenții arbitrale diferite (convenții arbitrale distincte din punct de vedere al conținutului), cu condiția ca arbitrajele să se desfășoare între aceleași părți și să vizeze litigii care decurg din același raport juridic, iar Curtea ICC să constate că respectivele convenții arbitrale sunt compatibile.

Celelalte criterii prevăzute la Art. 10 din Regulile ICC 2017 pe care Curtea ICC le are în vedere în decizia asupra conexării, precum dacă unul sau mai mulți arbitri au fost confirmați sau numiți în mai multe dintre arbitrajele supuse conexării, sunt menținute de Regulile ICC 2021.

4. Dezvăluirea terților finanțatori

Părțile pot apela la serviciile unor terți pentru finanțarea costurilor aferente procedurii arbitrale. Existența unor astfel de actori cu un interes economic direct în rezultatul arbitrajului poate genera situații de conflict de interese de natură să afecteze obligația arbitrilor de a rămâne independenți și imparțiali pe toată durata procedurii arbitrale.

Pentru a evita astfel de conflicte de interese ale arbitrilor, Regulile ICC 2021 transformă recomandarea părților de a dezvălui terții finanțatori^[7] într-o veritabilă obligație. Astfel, potrivit noului alineat (7) al Art. 11 din Regulile ICC 2021, părțile au obligația de a informa prompt Secretariatul ICC, tribunalul arbitral și celelalte părți de existența și identitatea oricăror entități cu care au încheiat acorduri de finanțare a litigiului și care ar avea un interes economic în rezultatul arbitrajului.

5. Numirea membrilor tribunalului arbitral de către Curtea ICC în pofida convenției părților

Regulile ICC 2021 conferă puteri sporite Curții ICC în legătură cu constituirea tribunalului arbitral, cu scopul declarat de a proteja integritatea procesului arbitral.^[8]

Prin efectul noului alineat (9) al Art. 12, Curtea ICC este autorizată să nu ia în considerare convenția părților cu privire la modalitatea de constituire a tribunalului arbitral și să numească ea însăși membrii tribunalului, în situații în care convenția părților este profund inechitabilă. Curtea ICC nu poate însă uza de acest drept decât în „circumstanțe excepționale”, cu scopul limitat de a „evita un risc semnificativ de tratament inechitabil și nedreptate care poate afecta validitatea hotărârii.”

Dreptul părților de a alege tribunalul arbitral este fundamental în arbitraj și totodată unul dintre motivele pentru care părțile recurg la arbitraj în detrimentul instanțelor naționale. Prin urmare, considerăm că este esențial ca, în exercitarea acestor noi puteri, Curtea ICC să nu acționeze discreționar, ci să intervină doar dacă modalitatea de numire a arbitrilor convenită de părți creează într-adevăr premisele unui dezechilibru major în drepturile procesuale ale uneia din părți, cu riscul de anulare a hotărârii arbitrale.

6. Schimbarea reprezentanților părților

Cu titlu de noutate, prin suplimentarea Art. 17, Regulile ICC 2021 instituie noi măsuri pentru prevenirea conflictelor de interese dintre arbitri și reprezentanții convenționali ai părților.

În primul rând, părțile trebuie să informeze cu promptitudine Secretariatul ICC, tribunalul arbitral și celelalte părți cu privire la orice modificare a reprezentanților săi. Această măsură are rolul de a spori transparența procesului arbitral, cu scopul final de a identifica de timpuriu posibilele conflicte de interese între participanții la proces.

În al doilea rând, tribunalul arbitral poate lua orice măsuri pentru a evita un conflict de interese al unui arbitru care rezultă dintr-o schimbare a reprezentanților unei părți, inclusiv prin excluderea unui nou reprezentant al părții din procedura arbitrală în tot sau în parte. O astfel de măsură poate fi luată de tribunalul arbitral doar în privința unor noi reprezentanți ai părții, dacă s-ar genera o situație de conflict de interese. Reprezentanții inițiali ai părții, de dinainte de numirea arbitrilor, nu pot fi excluși prin acest mecanism, fiind subînțeles că este de datoria arbitrului să nu accepte numirea dacă prin aceasta s-ar genera o situație de conflict de interese cu reprezentantul unei părți.

Potrivit unui comunicat al ICC, aceste măsuri sunt menite să protejeze integritatea procesului, prin evitarea modificărilor în componența tribunalului arbitral într-o etapă avansată a procedurii.[9]

7. Desfășurarea audierilor prin videoconferință

Pe fondul nevoii de adaptare la distanțarea socială impusă de pandemia COVID-19, s-a decis transpunerea în cuprinsul Regulilor ICC 2021 a posibilității de a organiza audierile prin mijloace de comunicare la distanță – deja reglementată printre tehnicile de administrare a procedurii arbitrale cuprinse la Anexa IV din Regulile ICC 2017.

Potrivit Art. 26 alin. (1) din Regulile ICC 2021, tribunalul arbitral va avea obligația de a pune în discuția părților modul de organizare a audierilor arbitrale, precum și discreția de a decide asupra acestuia, când audierile sunt necesare. După consultarea părților, tribunalul va putea decide dacă audierile se vor desfășura prin prezență fizică sau la distanță prin videoconferință, conferință telefonică sau altă metodă de comunicare corespunzătoare.

8. Majorarea pragului valoric pentru aplicarea procedurii accelerate (*Expedited procedure*)

Regulile ICC 2021 majorează pragul valoric actual de 2.000.000 USD la 3.000.000 USD pentru aplicarea procedurii accelerate, valabil pentru disputele derivate din convenții arbitrale încheiate începând cu data de 1 ianuarie 2021. Reamintim că procedura accelerată este o procedură simplificată, mai scurtă și mai puțin costisitoare

decât procedura ordinară, și care se aplică automat pentru disputele de o valoare sub pragul stabilit de Reguli, dacă convenția arbitrală a fost încheiată după data de 1 martie 2017 și părțile nu au convenit ca procedura să nu se aplice.

Această modificare destinată a lărgi sfera de aplicabilitate a procedurii accelerate a fost introdusă pe fondul succesului acestor proceduri în practica recentă a ICC.[10]

9. Emiterea unei hotărâri arbitrale suplimentare (*Additional award*) de tribunalul arbitral

Prin completarea adusă Articolului 36, Regurile ICC 2021 prevăd cu titlu de noutate posibilitatea oricăreia dintre părți de a solicita, în termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii arbitrale, emiterea unei hotărâri arbitrale suplimentare prin care tribunalului arbitral să se pronunțe asupra acelor pretenții care au fost formulate în procedura arbitrală, dar cu privire la care tribunalul a omis să se pronunțe prin hotărârea arbitrală emisă. Tribunalul se va pronunța în termen de 30 de zile de la expirarea termenului pentru primirea comentariilor formulate de cealaltă parte, printr-o hotărâre suplimentară transmisă în draft către Curtea ICC pentru verificare (*scrutiny*) potrivit Art. 34.

Acest amendament prezintă o importanță deosebită, întrucât încă de la momentul Regulilor ICC 2012 s-a semnalat o lipsă de autoritate a tribunalelor arbitrale ICC de a completa hotărârile arbitrale odată pronunțate cu privire la alte aspecte decât cele strict legate de corectarea (din punct de vedere formal) sau interpretarea hotărârii. Tribunalele arbitrale puteau completa hotărârea arbitrală pentru a corecta pe fond eventuale omisiuni cu privire la pretențiile formulate de părți doar dacă legea de la locul arbitrajului permitea expres acest lucru.[11]

10. Soluționarea disputelor cu privire la administrarea procedurii arbitrale de către Curtea ICC

Cu titlu de noutate, Regurile ICC 2021 prevăd la noul Articol 43 că pretențiile decurgând din sau în legătură cu administrarea procedurii arbitrale de către Curtea ICC în baza Regulilor ICC vor fi guvernate de legea franceză și soluționate de Tribunalul Judiciar din Paris, Franța, căruia i se acordă competență exclusivă (*Tribunal Judiciaire de Paris*). Prin supunerea disputelor spre soluționare potrivit Regulilor ICC, părțile acceptă competența Tribunalului Judiciar din Paris de a judeca eventualele dispute privind răspunderea instituției arbitrale. Această modificare a fost cel mai probabil introdusă pentru a preveni inițierea de litigii împotriva Curții ICC în jurisdicții care pot avea o înțelegere deficitară a arbitrajului sau chiar o atitudine ostilă față de acesta.[12]

[1] London Court of International Arbitration.

[2] Disponibil [aici](#).

[3] Vienna International Arbitration Centre.

[4] The Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce.

[5] Disponibil [aici](#).

[6] De asemenea, Regurile ICC 2021 cuprind două amendamente relevante pentru arbitrajul investițional: în

disputele derivate din tratate, niciun arbitru nu va fi de aceeași naționalitate cu vreuna din părți dacă părțile nu convin altfel, iar procedura arbitralului de urgență nu se aplică în cazul convențiilor arbitrale cuprinse în tratate.

[7] Standardul General 7 din Recomandările IBA privind Conflictul de Interese în Arbitraj Internațional și Nota ICC către Părți și Tribunale Arbitrale de la 1 ianuarie 2019.

[8] Disponibil [aici](#).

[9] Disponibil [aici](#).

[10] Din cele 50 de hotărâri arbitrale finale emise în proceduri accelerate ICC, 37 au fost emise în termenul de 6 luni de la conferința de administrare a cauzei, iar în alte 10 prelungirea nu a depășit o lună – ICC Dispute Resolution 2019 Statistics, p. 16.

[11] J. Fry, Comentariu la Regulile ICC 2012, publicat în „The Secretariat’s Guide to ICC Arbitration”, 2012, paras. 3-1277 – 3-1278.

[12] B. A. Warwas, The Liability of Arbitral Institutions: Legitimacy Challenges and Functional Responses, 2017, Haga: Editura Springer, p. 151.

Raluca Petrescu, Partner POPOVICI NIȚU STOICA & ASOCIAȚII

Alexandru Stan, Senior Associate POPOVICI NIȚU STOICA & ASOCIAȚII
